

De nieuwe CD met chazanoet uit Groningen is uit!

Dezer dagen werd op feestelijke wijze de eerste cd met chazanoet uit Groningen aangeboden aan de kersverse ambassadeur van Nederland in Israel. De ceremonie vond zeer passend plaats in de sjoel uit Leeuwarden in Kfar Batja, een dorp voor opvang van kinderen dat na de tweede wereldoorlog was opgericht o.a. door Nederlanders.

De uitgave van deze cd is een van de vele activiteiten van het Centrum van Onderzoek naar de Geschiedenis der Nederlandse Joden in Jeruzalem.

De cd is een reconstructie van het synagogale muzikale erfgoed uit Groningen zoals dat aangetroffen wordt in de chazanoetcompilatie “Kol Jehudah” (= de Stem van Juda) uit 1928. Dit boek omvat het muzikale repertoire van de chazan Juda Izaak Vleeschhouwer (1839 – 1913), die fungeerde als chazan te Groningen gedurende 32 jaar. Een nieuwe, bewerkte editie van dit boek verschijnt dezer dagen, uitgegeven door Het Centrum voor Onderzoek van Joodse Muziek in samenwerking met Het Centrum voor Onderzoek naar de Geschiedenis der Nederlandse Joden, beide centra van de Hebreeuwse Universiteit te Jeruzalem. Het boek behelst 190 fragmenten chazanoet (cantorale recitatieven) en varianten voor *sjabbat* en de verschillende feestdagen uit de nalatenschap van chazan Vleeschhouwer, en de cd geeft hiervan vijftien onderdelen weer. De cd gaat vergezeld van een uitvoerige inleiding door Prof. Elijahu Schleifer, waaraan ik de gegevens voor deze column ontleen.

“Kol Jehudah” vertolkt in de eerste plaats de stem van chazan Vleeschhouwer en bevat creaties die hijzelf componeerde evenals werken die hij hoorde uit de mond van andere chazanim. De muzikale stijl van het boek is stevig verankerd in de traditionele ‘*noesach*’ (stijlvarianten van chazanoet in de verschillende gemeenschappen) van de Joden in Midden- en Zuid-Duitsland, met enkele modernere invloeden uit de negentiende eeuw.

Langzamerhand raakte het repertoire van “Kol Jehudah” in het vergeetboek en alleen in Rotterdam bleef de traditie voortbestaan dankzij de zoon van Juda Vleeschhouwer, Herman (1868 – 1935), die daar de post van hoofd-chazan bekleedde en verder dankzij diens opvolger, chazan Max Seijffers (1910 – 1994). Een deel van de composities beleefde een herrijzenis zo’n twintig jaar geleden toen de familie Vleeschhouwer het boek terugvond in het familiearchief en dankzij een familielid, Oded Peles (oorspronkelijk Vleeschhouwer) kwam het materiaal in een hernieuwde belangstelling en werden opnieuw uitvoeringen van deze muziek ten gehore gebracht.

De huidige cd is het resultaat van het werk verricht door de pianist en componist Raymond Goldstein, die bekend staat als een van de beste bewerkers van het Asjkenazische chazanoet. Hier heeft hij composities voor *sjabbat* en alle feestdagen uit “Kol Jehudah” samengebracht en ze bewerkt in zijn speciale stijl, gedeeltelijk eenstemmig, zoals in het boek gepubliceerd, soms met toevoeging van een koor, en zodoende poogt hij de uitvoeringen zoals destijds gebruikelijk was in de Asjkenazische sjoels in de 19^e eeuw te reconstrueren.

De solopartijen vervult de chazan Daniel Colthof, wiens familie stamt uit de Nederlands-Asjkenazische traditie, en die de werken vertolkt als een eigentijdse Israëlische chazan, aangevuld met een mannenkwartet onder leiding van Meir Brixman. Hoewel de composities oorspronkelijk afgestemd waren op de specifieke

Askenazische uitspraak van de Nederlandse Joden wordt in deze cd de Sefardisch-Israëliëische uitspraak gebruikt, om ze nader te brengen tot een hedendaags publiek.

Het eerste deel van de cd is gewijd aan liederen die hoorden bij de gebeden van *sjabbat* en verschillende varianten.

Het tweede deel van de cd houdt verband met de zogenaamde pelgrims- of voetfeesten, de drie *Regalim*' (Pesach (Joods Pasen), het Wekenfeest en Loofhuttenfeest), en andere gebeurtenissen, en gebeden op Chanoeka en '*Rosj Chodesj*' (de eerste dag van de maand in de Joodse kalender).

Het derde deel van de cd behandelt '*hajamiem hanora 'iem*' (de hoge feestdagen), maar twee van de vier stukken passen ook voor andere feestdagen.

Al met al wordt hier een belangrijke joodse traditie bewaard voor het nageslacht.

Meer informatie over de cd is te krijgen op het kantoor van het Centrum, waar de cd ook besteld kan worden: dutchjew@mail.huji.ac.il.

Eldad Kisch; november 2015.